

Ettepanek tõsta kehtivaid auditi ja ülevaatuse piirmäärasid

Lugupeetud Mart Vörklaev!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi Kaubanduskoda) pöördub Rahandusministeeriumi poole ettepanekuga tõsta audiitortegevuse seaduses sätestatud auditi ja ülevaatuse piirmäärasid. Järgnevalt anname ülevaate auditi ja ülevaatuse piirmäärade regulatsioonist ning esitame põhjendused, miks on piirmäärasid vaja tõsta.

1. Kehtivad auditi ja ülevaatuse piirmäärad

Audiitortegevuse seaduse § 91 kohaselt on audit kohustuslik raamatupidamiskohustuslasele, kelle raamatupidamise aastaaruandes toodud aruandeaasta näitajatest vähemalt kaks ületavad alljärgnevat tingimusi:

- 1) müügitulu või tulu 4 000 000 eurot;
- 2) varad bilansipäeva seisuga kokku 2 000 000 eurot;
- 3) keskmine töötajate arv 50 inimest.

Lisaks ka raamatupidamiskohustuslasele, kelle raamatupidamise aastaaruandes toodud aruandeaasta näitajatest vähemalt üks ületab alljärgnevat tingimusi:

- 1) müügitulu või tulu 12 000 000 eurot;
- 2) varad bilansipäeva seisuga kokku 6 000 000 eurot;
- 3) keskmine töötajate arv 180 inimest.

Raamatupidamise aastaaruande audit on kohustuslik igale aktsiaseltsile, millel on enam kui kaks aktsionäri, riigi raamatupidamiskohustuslasele, kohaliku omavalitsuse üksusele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule, riigieelarvest eraldist saavale erakonnale ja äriühingule, milles riigil on vähemalt otsustusõigus riigivaraseaduse tähenduses.

Raamatupidamise aastaaruande audit on kohustuslik sihtasutusele, mille asutajaks on riik, avalik-õiguslik juriidiline isik, kohalik omavalitsus, erakond või äriühing, milles riigil on vähemalt otsustusõigus riigivaraseaduse tähenduses, samuti testamendi alusel asutatud sihtasutusele või sihtasutusele, mille audiitorkontrolli kohustus tuleneb põhikirjast või nõukogu otsusest või mis vastab AudS § 91 lõikes 1 või 2 sätestatud tingimustele.

Auditoortegevuse seaduse § 92 kohaselt on ülevaatus kohustuslik raamatupidamiskohustuslasele, kelle raamatupidamise aastaaruandes toodud aruandeaasta näitajatest vähemalt kaks ületavad alljärgnevat tingimusi:

- 1) müügitulu või tulu 1 600 000 eurot;
- 2) varad bilansipäeva seisuga kokku 800 000 eurot;
- 3) keskmine töötajate arv 24 inimest.

Lisaks ka raamatupidamiskohustuslasele, kelle raamatupidamise aastaaruandes toodud aruandeaasta näitajatest vähemalt üks ületab alljärgnevat tingimusi:

- 1) müügitulu või tulu 4 800 000 eurot;
- 2) varad bilansipäeva seisuga kokku 2 400 000 eurot;
- 3) keskmine töötajate arv 72 inimest.

Raamatupidamise aastaaruande ülevaatus on kohustuslik AudS § 91 lõikes 4 nimetatava sihtasutusele, mille raamatupidamise aastaaruandes toodud aruandeaasta näitajatest vähemalt üks ületab alljärgnevat tingimusi:

- 1) müügitulu või tulu 15 000 eurot;
- 2) varad bilansipäeva seisuga kokku 15 000 eurot.

2) Põhjendused auditi ja ülevaatusse piirmäärade tõstmiseks

Ettevõtjad on viimasel ajal pöördunud korduvalt Kaubanduskoja poole murega, et seoses viimaste aastate kiire inflatsiooniga on auditi ja ülevaatusse piirmäärad jäänud liiga madalaks ning ettevõtjate jaoks tähendab see täiendavat kulu ja töökoormust.

Kaubanduskoda toetab jätkuvalt põhimõtet, et ettevõtluskeskkonna läbipaistvuse ja usaldusväärse tagamiseks tuleb suurem osa majanduse käibest ja varadest hõlmata auditi või ülevaatusse. Viimati tõusid auditi ja ülevaatusse piirmäärad 2016. aasta algusest ning muudatuste seletuskirjas (Raamatupidamise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskirja lk 33) on kirjas põhimõte, et auditi või ülevaatusse hõlmatud raamatupidamise aastaaruannete osatähtsus tuleb hoida vahemikus 80% +/- 3% rahvamajanduse käibest ja varade mahust. Leiame, et praegu tasub üle vaadata, kas selline osakaal on jätkuvalt vajalik või piisab ettevõtluskeskkonna usaldusväärse ja läbipaistvuse tagamiseks ka väiksemast osakaalust.

Kehtivate piirmäärade kohaselt oli 2021. aasta majandusaasta aruannete põhjal (1.12.2022 seisuga) 4,1% (7741) esitatud aruannetest auditi või ülevaatusse arvamuse või kokkuvõttega ning nendest aruannetest oli kaetud 79% ettevõtete müügitulust, 88% varadest ning 60% töötajate arvust.

Kui Rahandusministeerium on jätkuvalt seisukohal, et auditi või ülevaatusse hõlmatud raamatupidamise aastaaruannete osatähtsus tuleb hoida vahemikus 80% +/- 3%

rahvamajanduse käibest ja varade mahust ning seda numbrit ei ole võimalik hetkel vähendada, siis näitavad 2021. aasta andmed, et 2021. aastal oli auditi või ülevaatuslega kaetud 88% ettevõtete varadest. See tähendab, et auditi või ülevaatuslega hõlmatud raamatupidamise aastaaruannete osatähtsus ei ole vahemikus 80% +/- 3% ettevõtete varade mahust ning seega on liiga suur osa majandusest kaetud auditite ja ülevaatuslega.

Kaubanduskoja ettepanek:

Kaubanduskoda teeb ettepaneku tõsta auditi ja ülevaatusle piirmäärasid. Piirmäärasid on vajalik tõsta, et vähendada raamatupidamiskohustuslaste kulusid ja töökoormust. Kaubanduskoja hinnangul võiks Rahandusministeerium analüüsida, kas auditi või ülevaatuslega hõlmatud raamatupidamise aastaaruannete osatähtsus tuleb hoida ilmtingimata vahemikus 80% +/- 3% rahvamajanduse käibest ja varade mahust või on võimalik seda osakaalu ka vähendada. Kui analüüs näitab, et osakaalu ei ole võimalik vähendada, siis peame ikkagi vältimatuks auditi ja ülevaatusle piirmäärade tõstmist, sest täna on auditite ja ülevaatuslega hõlmatud rohkem kui 80% majandusest. Oleme valmis tegema Rahandusministeeriumiga koostööd, et hinnata kui suur osa Eesti majandusest peaks olema kaetud auditite ja ülevaatuslega ning kui palju oleks mõistlik tõsta auditi ja ülevaatusle piirmäärasid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Ireen Tarto ireen.tarto@koda.ee